

Transcription:

Victoria, University of Victoria Libraries, MS Victoria 1998-034

Shelf 02/J/24 (Acc. 1998-034)

Fragment of Shahnameh (Dastan-e Bāhram ba Kāshavarz داستان بهرام با کشاورز)

Persia (Iran) s. XVI²?

Nighty-eight couplets of Shahname from before the beginning of “Dastan-e Bāhram ba Kāshavarz” (The story of Bahram and the Farmer) until half-way into the story, written in a 16th or early 17th century fragment of an indigenous Iranian paper in Nasta’liq script.

چو شاگرد دیدش ببهرام گفت ... که پیدا شود مهر و داد از گزند

cho shagərd didæsh bəBāhram goft ... ke psyda shævæd məhr o dad æz gæzænd

[recto]

چو شاگرد دیدش ببهرام گفت	که امروز با ما همی باش جفت	بشد شاه و بنشست بر تخت او	شگفتی فرومانده از بخت او
جوان رفت و آورد خایه دویست	به استاد و گفتا گرامی مایست	یکی مرغ بریان و بادام گرم	پنیر کهن ساز با نان نرم
که این آرزوها همی دی بخواست	ببر خوان و نانرا بیارای راست	بیامد بر شاه و گفت ای سوار	همی خایه کردی تو دی خواستار
کنون آنچه گفتی بیاریم گرم	همی تا رسد خوردنی نرم نرم	بگفت این و انگه ببازار شد	به سازی دگرگون خریدار شد
شکر جست و بادام و مرغ و بره	که آرایش خوان کند یکسره	می و زعفران برد و مشگ و گلاب	سوی خانه شد با دلی پرشتاب
بیاراست خوان خورشه‌هاغز	جوان بر منش بود و پاکیزه مغز	چو نان خورده شد جام می پیش برد	نخستنین ببهرام خسرو سپرد
همی خورد تا شاد و خرم شدند	ز خردک بجام دمامد شدند	چنین گفت با میزبان شهریار	که بهرام ما را شود خواستار
شما می گسارید و مستان شوید	به رامش همه می پرستان شوید	بشد میزبان زین اسبش نهاد	سوی گلشن آمد ز می گشته شاد
به بازارگان گفت چندین مکوش	بافزونی مرد ارزان فروش	بدانگی مرا دوش بفروختی	همی چشم شاگرد را دوختی
که مرغی خریدی فزون از بها	نهادی مرا در دم اژدها	بگفت این به بازارگان و برفت	سوی تخت شاهی خرامید تفت
چو خورشید بر تخت بنمود تاج	جهاندار بنشست بر تخت عاج	بفرمود خسرو به سالار بار	که بازارگان را کند خواستار
بیارید شاگرد با او بهم	ازیشان یکی شاد و دیگر بغم	چو شاگرد را دید بنواختش	بر مهتران شاد بنشاختش
یکی بدره /بدرند/ نزدیک اوی	که چون ماه شد جان تاریک اوی	به بازارگان گفت تا زنده‌ای	چنان دان که شاگرد را بنده‌ای
همان نیز هر ماهیانی دوبار	درم شست گنجی بروبر شمار	بچیز تو او ساز مهمان کند	زید شاد و خندان چو فرمان کند
بمؤید چنین گفت ازان پس که شاه	چو کار جهانرا ندارد نگاه	چه داند که مردم کدامست به	چگونه شناسد کهانرا ز مه
همی بود یکچند با مهتران	می روشن و جام و رامشگران	بهار آمد و شد جهان چون بهشت	بخاک سیه بر فلک لاله کشت
همه بومها پر ز نخجیر گشت	بجوی آبها چون می و شیر گشت	گرازیدن گور و آهو بشخ	کشیده ز سبزه بهر جای نخ
همه جویباران پر از مشک دم	بسان گل تازه شد می بخم	بگفتند با شاه بهرام گور	که شد دیر هنگام نخچیر گور
بیارید با خویشتن یوز و باز	همان جرغ و شاهین گردنفرافز	چنین داد پاسخ که مردی هزار	گزین کرد باید ز لشگر سوار

داستان بهرام باکشاورز

از ایدر سوی تور باید شدن		
جهان گشت یکسر پر از رنگ و بوی		
ز گور و ز غرم و ز آهو جهان	بپرداختند آن دلاور مهان	سه دیگر چو بفروخت خورشید تاج
به نخچیر شد شهریار دلیر	یکی اژدها دید غران چو شیر	به بالای او موی بد بر سرش
دو چشمش چو دو جام پر کرده خون	همی آتش آمد ز کامش برون	کمانرا بزه کرد و تیر خدنگ
فرود آمد و خنجری برکشید	بر و سینه اژدها بردرید	یکی مرد برنا فروبرده بود
همان نیز نخجیر ماهی زدن		
سوی تور شد شاه نخچیر جوی		
زمین زرد شد کوه دریای عاج		
دو پستان بسان زنان در برش		
بزد بر بر اژدها بیدرنگ		
بخون و بزهر اندر افسرده بود		

[verso]

بران مرد بگریست بسیار زار	وزان زهر شد چشم بهرام تار	وزانجا بیامد بپرده سرای	می آورد و خوبان بربط سرای
چو سی روز بگشت از اردیبهشت	شد از میوه پالیزها چون بهشت	چنان ساخت کاید بتور اندرون	پرستنده با او یکی رهنمون
به بیند که اندر جهان داد هست	بجوید دل مرد یزدان پرست	بشبگیر هر مزد خرداد ماه	ازان دشت سوی دهی رفت شاه
همی راند شب‌دیز را نرم‌نرم	برینگونه تا روز برگشت گرم	چنین تا آباد جایی رسید	بهامون سوی در سرایی بدید
زنی دید بر کتف او بر سیوی	ز بهرام خسرو بیوشید روی	بدو گفت بهرام کایدر سپنج	دهید ار بیاید گذشتن به رنج
چنین گفت زن کای نبرده سوار	تو این خانه چون خانه خویش دار	چو پاسخ شنید اسب در خانه راند	زن میزبان شویرا پیش خواند
بدو گفت کاه آر و اسبش بمال	چو شانه نداری بگیر این حوال	خود آمد بجایی که بودش نهفت	ز پیش اندرون رفت خانه برفت
حصیری بگسترد و بالاش نهاد	به بهرام بر آفرین کرد یاد	سوی خانه آب شد آب برد	همی در نهان شویرا برشمرد
که این مرد را دل نماند بجای	هرآنکه که بیند کسی در سرای	نباشد چنین راه کار زنان	پی لشگری دار دندان کنان
بشد شاه بهرام و دستش بشت	کزان ازدها بود نا تندرست	بیامد نشست از بر آن حصیر	پدر بود بر پای آن مرد پیر
بیاورد جنی و بنهاد راست	برو سرکه و تره و نان و ماست	بخورد اندکی نان و نالان بخت	بدستار جنی رخ اندر نهفت
چو از خواب بیدار شد زن به شوی	همی گفت کای ناکس تیره روی	بره کشت باید ترا کاین سوار	بزرگست و از تخمه نامدار
تن سرکشان دارد و فر ماه	نماند همی جز ببهرام شاه	همی با زنش گفت بیچاره شوی	که چندین چرا بایدت گفتگوی
نداری نمکسود هیزم نه نان	نه شب دوک ریسی بسان زنان	بره‌کشتی و خورد و رفت این سوار	تو چیزی دگر جوی و اندر گذار
زمستان و سرما و باد دمان	به پیش آیدت بیگمان یکزمان	ازین مرد گوینده نشنید زن	که هم نیک دل بود و هم رای‌زن
بره کشته شد هم بفرجام کار	بگفتار این زن ز بهر سوار	ازان گوشت لختی ترینه پخت	همی سوخت آتش به مام و به دخت
بیاورد حبی بر شهریار	برو خایه و تره جویبار	یکی ران بریان برد از بره	همان پخته چیزی که بد یکسره
چو بهرام دست از خورشها بشت	همی بود شادان دل و تندرست	چو شب کرد بر آفتاب انجمن	کدوی می و سنجد آورد زن
بدو شاه گفت ای زن کم‌سخن	یکی داستان گوی با من کهن	بدان تا بگفتار تو می خوریم	ز دل رنج و اندیشه ها بشکریم
بتو داستان نیز کردم یله	ازین شاهی از ادیست ار گله	زن کم‌سخن گفت آری نکوست	که آغاز و فرجام هر کار ازوست
بدو گفت بهرام کینست بس	وگر داد جویی نیابی ز کس	زن نیکدل گفت کای نیک رای	بدین ده فراوان کس است و سرای
همیشه گذار سواران بود	ز دیوان و وز کارداران بود	یکی نام دزدی نهد بر کسی	که فرجام ازو رنج یابد بسی
بکوش ز بهر درم پنج شش	که ناخوش کند بر دلش روز خوش	زن پاکتن را بالودگی	برد نام و یازد به بیهودگی
زیانی بود کان نیاید به گنج	ز شاه جهاندار ازینست رنج	پراندیشه شد زان سخن شهریار	که شد نام او بد ازان مایه‌کار
بدل گفت پس شاه یزدان‌شناس	که از دادگر کس نیابد سپاس	درشتی کنم زین سپس گاه چند	که پیدا شود مهر و داد از گزند

Transliteration:

[recto]

cho shagərd didæsh bəBəhram goft	kə ɐmruz ba ma hæmi bash joft	bəshod shah o bənshæst bær tækht-ə u:	shəgəfti forumandə æz bækht-ə u:
jævan raft o a:vard khayə dəvist	bə ostad o gofta gərami mæ'ist	yəki morph-ə bəryan o badam-ə gærm	pænir-ə kohæn saz ba nan-e nærm
kə in a:rezu'ha hæmi di bəkhvast	bəbær khvan o nan ra byaray rast	bəyamæd bær-e shah o goft ey sævar	hæmi khayə kærði to di khvastar
konun anche gofti biyarim gærm	hami ta rəsæd khvordæni nærm nærm	bəgoft in o angæh bəbaza:r shod	bə sazi dəgərgun khæridar shod
shəkær jost o badam o morph o bærə	kə a:rayəsh-ə khvan konæd yəksærə	məy o zæ'fəran bord o moshk o golab	suy-ə khanə shod ba dəli por shətab
biyarast khvan-ə khvorəsh'ha'ə naghz	jævan'bær mənəsh bud o pakizə'mæghz	cho nan khvordə shod jam-ə məy pish bord	nohstin bəBəhram-ə Khosro səpord
hæmi khvord ta shad o khoræm shodænd	zə khordæk bəjam-ə dəmadæm shodænd	chonin goft ba mizban shəhryar	kə Bəhram ma ra shævæd khvastar
shoma məy gosarid o mæstan shævid	bə raməsh hæmə məy pæræstan shævid	bəshod mizban zin-ə æsbæsh nəhad	suy-ə golshæn amæd zə mey gəshtə shad
bə baza:rgan goft chændin mækush	bə'æfzuni-yə mærdə ærzan forush	bədangi mæra dush bəfrukhti	hæmi chəshm-e shagərd ra dukhti
kə morphi khæridi fozun æz bəha	nəhadi mæra dær dæm-ə əzhdəha	bəgoft in bə baza:rgan o bəræft	suy-ə tækht-ə shahi khæramid tæft
cho khvorshid bær tækht bənmud taj	jəhandar bənshæst bær tækht-ə 'aj	bəfærmud Khosro bə salar-ə bar	kə baza:rgan ra konæd khvastar
biyarid shagərd ba u: bəhæm	æzishan yəki shad o digær bəghæm	cho shagərd ra did bənvakhtæsh	bær-ə məhtəran shad bənshakhtæsh
yəki bædrə 'bordænd/ næzdik-ə u:y	kə chun mah shod jan-ə tarik-ə u:y	be baza:rgan goft ta zəndə'i	chonan dan kə shagərd ra bændə'i
hæman niz hær mahiyani dobar	dəram shost gænji bærubær shomar	bəchiz-ə to u: saz-ə məhman konæd	ziyəd shad o khændan cho færman konæd
bəmunəd chənin goft æzan pæs kə shah	cho kar-ə jəhanra nədaræd nəgah	chə danæd kə mærdom kodamæst bəh	chəgunə shənasæd kəhanra zə məh
hæmi bud yəkchænd ba məhtəran	məy-ə roshæn o jam-ə raməshgæran	bəhar amæd o shod jəhan chun bəhsəht	bəkhak-ə siyəh bær fælæk lələ kəsht
hæmə bumha por zə nəkhjir gəsht	bəjuy abha chun məy o shir gəsht	gorazidæn-ə gur o ahu bəshækh	kəshidə zə sæbzə bəhær jay nækh
hæmə juybaran por æz moshk-ə dom	bəsan-ə gol-ə tazə shod məy bəkhom	bəgoftænd ba shah Bəhram-ə gur	kə shod dir həngam-ə nəkhjir-ə gur
biyarid ba khvishtæn yuz o baz	hæman jærgh o shahin-ə gærdənfæraz	chonin dad pasokh kə mærdi həzar	gozin kærd bayæd zə læshkær sævar
dastan-ə Bəhram ba kəshaværz			hæman niz nəkhjir-ə mahi zædæn
æz idær suy-ə tur bayæd shodæn			
jəhan gəsht yəksær por æz rəng o bu:y			suy-ə tur shod shah-ə nəkhchir ju:y
zə gur o zə ghærm o zə ahu jəhan	bepærdakhtænd an dəlavær məhan	sə digær cho bəfrukht khvorshid taj	zəmin zærd shod kuh dərya-yə aj
bə nəkhchir shod shəhryar-ə dəlir	yəki əzhdəha did ghorran cho shir	bə bala-yə u: mu:y bod bær særæsh	do pəstan bəsan-ə zənan dær bæræsh
do chəshmæsh cho do jam por kærds khvun	hæmi atæsh amæd zə kamæsh borun	kəmanra bəzəh kærd o tir-ə khædæng	bəzæd bær bær-ə əzhdəha bیدرæng
forud amæd o khænjeri bær'kəshid	bær o sinə-'ə əzhdəha bær'dærid	yəki mærdə borna foru bordə bud	bəkhvun o bəzæhr ændær æfsordə bud

[verso]

bæran mærd bəgrist bəsyar zar	væzan zæhr shod chəshm-ə Bæhram tar	væzanja biyamæd bəpærdə særay	məy aværd o khvuban-ə bərbæt særay
cho si ruz bogzæst æz ordibəhsht	shod æz mivə paliz ha chun bəhsht	chonan sakht kayæd bətur ændærun	pæræstændə ba u: yəki ræhnæmun
bə'binæd kə ændær jəhan dad hæst	bəjuyæd dəl-ə mærd-ə yæzdan'pæræst	bəshəbgir-ə Hormozd khordad mah	æz an dæst su-yə dəhi ræft shah
hæmi rand Shæbdiz ra nærm'nærm	bæringunə ta ruz bærgæst gærm	chonin ta bə'abad jayi rəsid	bəhamun su-yə dær særayi bədid
zəni did bær kətf-ə u: bær sæbu:y	zə Bæhram-ə Khosro bəpushid ru:y	bədu goft Bæhram kidær səpənj	dəhid ær bəbayæd gozæstæn bə rənj
chonin goft zæn kəy næbærdə səvar	to in khanə chun khanə-‘ə khvish dar	cho pasokh shənid æsb dær khanə rand	zæn-ə mizban shu:yra pish khvand
bedu goft kah ar o æsbæsh bəmal	cho shanə nədari bədir in hæval	khvod amæd bəjayi kə budæsh næhoft	zə pish ændærun ræft khanə bəroft
həsiri bəgostærd o baləsh nəhad	bə Bæhram bær afærin kærd yad	su-yə khanə-‘ə a:b shod a:b bord	hæmi dær nəhan shu:yra bær'shəmərd
kə in mærd ra dəl nəmanæd bəjay	hær angæh kə binæd kəsi dær særay	nəbashæd chənin rah'kar-ə zənan	pəy-ə læshgæri dar dændan'kənan
bəshod shah Bæhram o dæstæsh bəshost	kæzan əzhdæha bud na'tændorost	biyamæd nəshast æz bær-ə an həsir	pədar bud bær pay-ə an mard-ə pir
biyaværd jəni o bənhad rast	bæru sərəkə o tærrə o nan o mast	bəkhvord ændæki nan o nalan bəkhof	bədəstar-ə jəni rokx ændær næhoft
cho æz khvab bidar shod zæn bə shu:y	hæmi goft kəy nakæs-ə tirs'ru:y	bærə kosht bayæd tora kin səvar	bozorgæst o æz tokhmə-yə namdar
tæn-ə sərəkəshan daræd o fær-ə mah	nəmanæd hæmi joz bəBæhram shah	hæmi ba zænæsh goft bicharə shu:y	kə chændin chəra bayædæt gofogu:y
nədari nəmæksud hizom nə nan	næ shæb'duk risi bəsan-ə zənan	bærə koshti o khvord o ræft in səvar	to chizi dəgær ju:y o ændær gozar
zəməstan o sərma o bad-ə dæman	bə pish ayædæt bigoman yək zəman	azin mærd guyændə nəshnid zæn	kə hæm nik'dəl bud o hæm ray'zæn
bærə koshtə shod hæm bəfærjam-ə kar	bəgoftar-ə in zæn zə bæhr-ə səvar	æzan gusht lækhti tærinə bəpokht	hæmi sukt atæsh bə mam o bə dokht
biyaværd hæbbi bær-ə shəhryar	bæru khayə o tærrə-‘ə juybar	yəki ran-ə bəryan bord æz bærə	həman pokhtə chizi kə bod yəksærə
cho Bæhram dæst æz khvorəsh'ha bəshost	hæmi bud shadan'dəl o tændorost	cho shæb kærd bær a:ftab ənjomæn	kæduy-ə mey o sənjdə aværd zæn
bədu shah goft əy zan-ə kəem sokhæn	yeki dastan gu:y ba mæn kohæn	bədan ta bəgoftar-ə to məy khvorim	zə dəl rənj o əndishəha bəshkorim
bəto dastan niz kærðæm yælə	əzin shahæt azadiyæst ær gələ	zæn-ə kəem'sokhæn goft ari nəkust	kə aghaz o færjam-ə hær kar æzust
bədu goft Bæhram kinæst bæs	væ'gær dad juyi nəyabi zə kəs	zæn-ə nik'dəl goft kəy nik'ray	bədin dəh færaVAN kæs æst o særay
hæmishə gozar-ə səvaran bovæd	zə divan o væz kardaran bovæd	yəki nam-ə dozdi nəhæd bær kəsi	kə færjam azu rənj yabæd bæsi
bəkushæd zə bæhr-ə dəræm pənj shæsh	kə nakhvosh konæd bær dəlæsh ruz-ə khvæsh	zan-ə pak'tæn ra bəa:ludəgi	bæræd nam o yazæd bə bihudəgi
ziyani bovæd kan nəyayæd bəgənj	zə shah-ə jəhandar əzinæst rənj	por'ændishə shod zan sokhæn shəhryar	kə shod nam-ə u: bæd æzan mayə kar
bədəl goft pæs shah-ə yæzdan'shənas	kə æz dadgær kæs nəyabæd səpas	doroshti konæm zin səpæs gah chænd	kə pəyda shævæd məhr o dad æz gæzænd

Translation:

Between 1905-1925, Arthur and Edmond Warner translated “The Shahnameh of Firdausi” in 9 volumes. It is a complete English translation in verse as a 3600-page-book. It is not a good representation of the poetics of Shahnameh but can be useful for people who want a line-by-line translation.

[In 2006 Dick Davis, collaborating with the famous Iranian-American writer Azar Nafisi, published “Shahnameh: The Persian Book of Kings”.](#) This translation is more aesthetically beautiful but has shortened many parts of the book and is written mostly in prose with some occasional use of verse. This one is more useful for people who want to follow the general flow of the stories, without being concerned about literary accuracy.

Notes & Comments:

1. For transcription, I haven’t been able to find any universal protocols. Therefore, I decided to use the conventions we have for Latin texts, as they are most probably known by paleographers of any language (Clemens and Graham 75–77).
2. There was also the problem of whether I should transcribe the text exactly as it is, or should I make some changes to match it with modern stylistics rules. The biggest one of these problems was the problem of word separation. My rationale for making any of these decisions, above all about word separation, was that whether it can change the meaning of the text for the modern reader or not. If it does, I was following the modern forms, but if not, I was loyal to the main manuscript. To serve as an example, in the fourth line of the recto, we have the word بسازی(bəsaʒi) in the main text. If you write it connected as is in the main

text it means “should you create”, but if we use the separate form as به سازی (bə sazi) it means “with the manner of” (which is the intended meaning in the poem). As you can see, this is a drastic change in meaning and therefore, I chose to use the separated modern form. However, whenever using the original form is comprehensible for the modern reader, I remained loyal to the main text, as in the case of جهانرا (jæhanra) and جهان را (jæhan ra) which in both forms will be understood to be meaning “of the world” by the modern reader.

3. The letter commonly used today for the sound “g” is گ which is a derivation of the primitive form of the Arabic letter ک (for the sound “k”) and is exclusive to Persian script. However, in the current fragment, all the “g” sounds are written as ک which raises two discussions. First, for the transcription and transliteration of the text, all the ک letters which have the sound “g” are written as گ to avoid any confusion between the two sounds and about the meaning. For example, in one couplet-wing (Misra’) it is said “کنون آنچه گفتی بیاریم گرم” which means “Now we bring what you want to eat warm”. However, if you write it with the ک form as is in the main text the meaning changes to “Now we bring the worm you want to eat”. Second discussion, is some speculations about the reason this letter is written as ک and not گ. In comparing with many other texts that I could find on different sources on the internet written in Nasta’liq, the letter form گ does not seem to be in use at least until the beginning of the 18th century. In the introduction of a full collection of “Ghazaliat” of “Asir-e Shahrestani”, the editor mentions that the earliest manuscript that includes the letter form گ is from 1696 (Shahristānī 43). Therefore, it can be speculated that the derivative form گ was

not devised (or at least was not in use) until late 17th and early 18th century. They used to be treated as the same letter with different pronunciations, quite like the case with Roman letters V and U, in which the latter is a later derivation of the former. This very fact can give us a clue for the dating of the fragment. Since it does not use the letter form گ, it is most probably written at sometime before the first half of 18th century.

4. For transliteration, while many of my sources use DMG (whose updated version is known as DIN) protocol, a scholarly and linguistically meaningful transliteration that takes into account every actual grapheme of the original has not yet been defined for Oriental studies (Kerr and Milo xxvii–xxviii). However, I found IPA (International Phonetics Alphabet) and ALA (American Library Association) easier to read and use for future researchers. In the case of Persian, as opposed to Arabic, I had to make the hard choice of combining two different protocols of ALA and IPA. ALA guidelines for Persian are almost identical to Arabic, and thus disregards some aspects of Persian language which are fundamentally different from Arabic. For example, ص and س have different pronunciations in Arabic, but both letters are pronounced the same in Persian. That being said, Kerr and Milo believe that what constitutes the ultimate validation of any transliteration is “reversibility” (xxvii). To make the transliteration of my Persian text reversible, I had no choice but to individualise every letter that is put on the paper (regardless of their pronunciation). In Persian script only consonants are written, and vowels are inferred based on the contextual meaning. So, while I am following the ALA protocol for the

consonants to make the “reversibility” possible, I opted to use IPA for vowels, because ALA could not represent Persian vowels accurately (*IPA Table*; *ALA Table*). Two more things should be mentioned. First, the common silent “v” after “kh” is written based on ALA, but the reader should be aware that in all cases a “v” following “kh” is silent and is only put on paper for the rule of reversibility. Second, some vowels transform into consonants in Persian writing. For example, the letter *و* which is the symbol for the consonant “v” may also show the vowel /u/ in some words. Even ALA does not have a solution for such cases to answer the question of reversibility, and therefore, I will still use the IPA vowel forms even when they are written on the paper.

5. To make my usage of IPA a bit clearer, I should explain that Persian has 6 fundamental vowel sounds, which in IPA are shown as /æ/, /ə/, /o/, /ɑ/, /i/, /u/. However, in some cases, they may be pronounced a little bit longer. IPA has a solution for that and that is adding a /:/ to the initial symbol which is used in those rare cases in my transliteration. For example, the older form of the world *بو* (/bu/) which means “smell” is *بوی* (/bu:y/), and the existence of a palatal consonant at the end which is also written with the letter form *ی* makes the /u/ sound a little longer which we write as /u:/.
6. The use of apostrophe (‘) and prime (′) in the transliteration should not be confused, while the former represents a glottal sound, the latter represents word separations and affixes. Note that word separations in transliteration match the transcription and, in some cases, do not follow the conventions of the modern use of the language (see note 2).

Transcription, Transliteration and the detective work on the nature of the script is done by Sohrab Mosahebi as part of coursework for a manuscript studies class with Dr. Adrienne Williams Boyarin (University of Victoria, June 2022).

Bibliography:

ALA-LC Romanization Tables. <https://www.loc.gov/catdir/cpsd/roman.html>. Accessed 8 June 2022.

Clemens, Raymond, and Timothy Graham. *Introduction to Manuscript Studies*. Cornell University Press, 2007.

Kerr, Robert M., and Thomas Milo. *Writings and Writing: Investigations in Islamic Text and Script*. Archetype, 2013.

Shahristānī, Asīr. *Dīwān-i ghazaliyāt-i Asīr-i Shahristānī*. BRILL, 2019.

The International Phonetic Alphabet - Audio Illustrations.

<https://web.uvic.ca/ling/resources/ipa/charts/IPALab/IPALab.htm>. Accessed 19 June 2022.